

PRO
GRM
MN

PRO ŠKOLY
A ZÁJMOVÉ
SKUPINY

VE STÁLÝCH
EXPOZICÍCH
NÁRODNÍ
GALERIE
V PRAZE

VYSVĚTLIVKY

IKONY CHARAKTERIZUJÍCÍ AKTIVITY V JEDNOTLIVÝCH PROGRAMECH

program s výtvarným ateliérem

program s pracovním listem

program s prvky dramatické výchovy

program využívající haptické expozice

program doprovázený literárními ukázkami

program pracující s novými médii (ICT)

program s audio ukázkou

120 min. délka programu

BARVY CHARAKTERIZUJÍCÍ ZAŘAZENÍ PROGRAMU DO STRUKTURY VZDĚLÁVACÍHO SYSTÉMU

program pro MŠ

program pro I. stupeň ZŠ

program pro II. stupeň ZŠ

program pro SŠ

další nabídka programů

ZKRATKY PŘEDMĚTŮ, JEJICHŽ VZDĚLÁVACÍ OBSAH JE ROZVÍJEN V JEDNOTLIVÝCH PROGRAMECH

Vv	Výtvarná výchova
Čj	Český jazyk a literatura
Čjs	Člověk a jeho svět
Čs	Člověk a společnost
D	Dějepis / Historie
Dv	Dramatická výchova
Env	Environmentální výchova
F	Fyzika
Fj	Francouzský jazyk
Hv	Hudební výchova
ICT	program využívající informační a komunikační technologie
Mev	Mediální výchova
Muv	Multikulturní výchova
Nj	Německý jazyk
Ov	Výchova k občanství
Osv	Osobnostní a sociální výchova
Př	Přírodopis / Biologie
Zsv	Základy společenských věd
Veg	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

RADY A DOPORUČENÍ PRO UČITELE PŘED NÁVŠTĚVOU GALERIE A PŘI NÍ:

- Pamatujte, prosím, že program Lektorského oddělení je nutné objednat minimálně 14 dní předem. Telefonická či písemná objednávka je závazná, musí obsahovat datum a hodinu, název programu, ročník, počet žáků ve skupině, vaše jméno, název školy, telefonické spojení a e-mailovou adresu.
- Zrušit objednaný program je možné nejméně jeden pracovní den předem, jinak účtujeme storno poplatek ve výši ceny objednaného programu.
- Doporučujeme objednávat programy s dostatečným časovým předstihem zejména v případě, kdy vyžadujete konkrétní datum (objednávky na celý školní rok přijímáme již od září).
- Nezdávejte se při objednávání programu zeptat na podrobnější obsah a průběh programu, abyste mohli návštěvy galerie maximálně využít ve výuce a zároveň informovat žáky a předejít tak střetu jejich očekávání se skutečným průběhem programu.
- Upozorněte nás při objednávání programu na skutečnost, že jsou ve vaší třídě děti s výraznějšími poruchami učení, chování či děti se speciálními potřebami.
- Nepřeceňujte ani nepodceňujte při výběru programu své žáky (dvouhodinový výklad o umění většina žáků základní školy nezvládne sledovat).
- Prosíme, nezasahujte při programu do práce lektora. Pokud to považujete za nutné, sdělte mu svou připomínku či doplnění stranou tak, aby byl program co nejméně narušen.
- Respektujte, prosím, doporučený počet žáků u jednotlivých programů, důvodem k tomuto omezení je zajištění kvalitního průběhu programu.
- Po skončeném programu budeme vděční za vaše hodnocení, sdělte je lektorovi nebo zapíšte do návštěvnické knihy, případně zašlete e-mailem. Vaše názory nás velmi zajímají.
- Vezměte, prosím, na vědomí, že v expozicích NG je možné fotografovat pouze bez blesku a stativu.

Děkujeme

SALM

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

NEMÁ V SOUČASNÉ DOBĚ STÁLOU EXPOZICI. PŘIPRAVUJE SE NOVÁ V SALMOVSKÉM PALÁCI. PŘEDPOKLÁDANÝ TERMÍN OTEVŘENÍ JE V PRŮBĚHU PODZIMU 2014.

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY PRO ŠKOLY K UMĚNÍ 19. STOLETÍ NG V PRAZE

Vzdělávací programy k umění 19. století je nyní možné navštívit v rámci výstav ve Šternberském paláci, v Salmovském a ve Veletržním paláci, kde je umístěna expozice České umění přelomu 19. a 20. století (S. H. Pinkas, A. Chittussi, J. Mařák, M. Švabinský, J. V. Myslbek, J. Štursa, F. Kupka, F. Bílek ad.). Doufáme, že si z naší níže uvedené nabídky vyberete.

SALMOVSKÝ PALÁC

výstava LUDVÍK KUBA.
POSLEDNÍ IMPRESIONISTA
28. 11. 2013—6. 4. 2014

JAPONISMUS VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ V ČECHÁCH

15. 5. 2014—7. 9. 2014

Hradčanské náměstí 1
Praha 1, 110 00

ŠTERNBERSKÝ PALÁC

výstava MISTROVSKÁ DÍLA RAKOUSKÉHO A NĚMECKÉHO MALÍŘSTVÍ 19. STOLETÍ
11. 10. 2012—2. 3. 2014

ŠTERNBERSKÝ PALÁC

výstavní medailon
JAROSLAV ČERMÁK (1830—1878):
ŠIMON LOMNICKÝ ŽEBRÁ NA PRAŽSKÉM MOSTĚ, 1853
24. 5. 2013—2. 3. 2014

Hradčanské nám. 15
Praha 1, 110 00

Otevírací doba:
10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:
nebo metro A — stanice Malostranská
tram 22 — stanice Pražský hrad

Informace a rezervace programů na tel.:
224 301 003
e-mail: vzdelavani@ngprague.cz
www.ngprague.cz

Otevírací doba:

10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:

metro A — stanice Malostranská
tram 22 — stanice Pražský hrad

Informace a rezervace programů na tel.:

224 301 003
e-mail: vzdelavani@ngprague.cz
www.ngprague.cz

Programová nabídka bude zveřejněna
na webu Národní galerie v Praze:
www.ngprague.cz

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

ŠTERNBERSKÝ
PALÁČ

VÝSTAVA MISTROVSKÁ
DÍLA RAKOUSKÉHO
A NĚMECKÉHO
MALÍŘSTVÍ 19. STOLETÍ
11. 10. 2012—2. 3. 2014

Výstava **Mistrovská díla rakouského a německého malířství 19. století** představuje vybranou kolekci obrazů, v níž nechybějí ani díla Caspara Davida Friedricha, Carla Spitzweiga či Ferdinanda Georga Waldmüllera. Mnohá z těchto pláten nemohli návštěvníci Národní galerie v Praze spatřit dlouhá desetiletí.

Hradčanské náměstí 15
Praha 1, 110 00

Otevírací doba:
10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:
metro A
— stanice Malostranská
tram 22
— stanice Pražský hrad

Informace a rezervace
programů na tel.:
224 301 003
e-mail:
vzdelavani@ngprague.cz
www.ngprague.cz

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Programy
s výtvarnou aktivitou

NEVIDITELNÝ POZOROVATEL

Vv Env 60
min.

Chodíte rádi do přírody? Myslíte si, že o ní hodně víte a že se o ni umíte dobře starat? Vydáme se spolu na číhanou do lesa a vytvoříme si podivuhodné masky, se kterými se staneme neviditelnými pozorovateli. Půjďme-li co nejtišeji a co nejméně nápadně, krajina se otevře a přijme nás dovnitř...

učivo:

- vlastnosti umělých a přírodních materiálů
  - mimikry jako nápodoba „přírodního“ prostředí obrazů krajin
  - výstupy:** žák:
    - zkoumá a rozlišuje přírodní i umělé materiály a experimentuje s nimi
    - rozvíjí svou citlivost k přírodnímu prostředí a vizualitě krajinomalby
- autoři děl:** A. Stifter, J. Rebell, C. D. Friedrich, C. Spitzweg

Neviditelný pozorovatel
(program pro MŠ)

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY — 2. STUPEŇ

Programy s prvky
dramatické výchovy

POUTNÍKOVA NOČNÍ PÍSEŇ

Vv Dv Nj Čj 120
min.

Dokážete popsat, co vidíte? A neskrývá se v obraze ještě mnoho neviditelného? Podíváme se do romantického Německa, přeložíme Goethovu báseň a naučíme se popisovat krajinu německy. Dramatická aktivita nám umožní nahlédnout do rozervaného nitra umělce 19. století.

učivo:

- popis uměleckého díla (krajin) v německém jazyce
  - německá a rakouská romantická malba
  - poezie německého preromantismu (J. W. Goethe, F. Schiller) a jeho vliv na české národní obrození
  - jednoduchá dramatizace literární předlohy
  - souvislosti mezi výtvarným uměním, literaturou a hudbou
- výstupy:** žák:
  - rozumí obsahu jednoduchého popisu v německém jazyce s využitím vizuální opory
  - stručně reprodukuje obsah básně v německém jazyce
  - rozvíjí ve skupině herní situaci
  - vnímá a popisuje souvislosti mezi výtvarným, literárním a hudebním dílem

autoři děl: C. D. Friedrich, A. Stifter, C. Spitzweg, J. W. Schirmer

KAMENNÝ BÁL ANEB SMÍM PROSIT?

Vv Dv 120
min.

Co se stane, když zazní první tóny? Uvidíme sochy, které léta i staletí stály bez hnutí, jak se během jediného okamžiku rozpo pohybují. Kdo koho vyzve k tanci? Pojďte s námi objevit svět nehybnosti a pohybu, svět myšlenek a prázdna. Společně oživíme zahradu Šternberského paláce a vytvoříme tak jedno velké komponované dílo pomocí literatury a metod dramatické výchovy. Koná se jen za dobrého počasí od dubna do poloviny října.

učivo:

- interpretace vybraných uměleckých děl (gesta, postoj)
  - literatura přelomu 19. a 20. století
  - metody dramatické výchovy
  - živý obraz, myšlenky v hlavě, voice band
- výstupy:** žák:
  - vyzkouší si prožitek těla jako výrazového prostředku
  - zpracovává vlastní zkušenosti při tvorbě
  - vyhledává souvislosti mezi výtvarným uměním, literaturou a hudbou
- díla:** J. Štursa, V. Makovský, H. Wichterlová, B. Benda

Kamenný bál
(program pro ZŠ)

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Programy zaměřené
na skupinovou práci
a diskusi

HUDEBNÍ PUTOVÁNÍ KRAJINOU

Vv Hv Nj 90
min.

Může mít hudba svou vizuální podobu? Mohou barvy, kompozice a světlo na obrazech asociovat tóny? Jaká krajina se nám vybaví při poslechu F. Schuberta? Co slyšíme, když se díváme na krajinu C. D. Friedricha?... Program si klade za cíl propojit svět hudby a výtvarného umění a poukázat na souvislosti mezi nimi. Součástí výkladu je poslech hudebních ukávek u vybraných výtvarných děl. Hudba bude východiskem pro výtvarnou aktivitu v expozici.

učivo:

- vývoj hudby v 19. století (od W. A. Mozarta k R. Wagnerovi)
  - „interpretace“ znějící hudby
  - slovní charakterizování, vlastní soudy a preference
  - světonázorové zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu (klasicismus, romantismus)
- výstupy:** student:
  - rozlišuje umělecké směry (klasicismus, romantismus, novoromantismus)
  - vyhledává a všímá si souvislosti mezi hudbou a výtvarným uměním
  - při vlastní tvorbě uplatňuje

osobní prožitky, zkušenosti a znalosti
autoři děl: C. D. Friedrich, C. Spitzweg, C. Rottmann, W. A. Mozart, F. Schubert, R. Wagner

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, téma porovnávání hudby a výtvarného umění naleznete dále v programech *Obraz a hudba na počátku 20. století*, *Expres v umění ve Veletržním paláci*

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

ROMANTISMUS V EVROPSKÉ MALBĚ A LITERATUŘE 19. STOLETÍ

Co tím myslíme, když o někom říkáme, že je romantik? Jaké má vlastnosti a postoje? Dají se tyto hodnoty najít v hlavním směru 19. století a jeho odnožích? Pojďme využít vlastních zkušeností a poznatků a aplikovat je na obrazy a texty 19. století. Program je vybudován na skupinové práci studentů.

učivo:

- evropské malířství 1. poloviny 19. století (různé typy romantismu)
- porozumění a porovnávání vizuálně obrazných vyjádření

výstupy: student:

- popíše obraz z 19. století, porovná s ostatními relevantními díly, definuje podstatné, formuluje charakteristické znaky díla a zařadí do uměleckého směru
- rozvíjí komunikativní kompetence

autoři děl: J. Abels, C. D. Friedrich, F. X. Petter, A. Stifter, F. von Amerling, C. Spitzweg, J. W. Schirmer

UMĚNÍ JAKO VĚČNÁ INSPIRACE, CITACE A RECYKLACE

Během tříhodinového programu projdeme uměním od gotiky do 19. století a budeme hledat linku inspirace, zajímavých citací a smysluplných parafrází mezi renesancí, barokem a 19. stoletím. Přijďte se se studenty podívat, které principy v umění zůstávají jako věčné téma a které prvky jsou jen móda či daň době. Program je založen na interaktivních výkladech, výtvarné práci, skupinové spolupráci a diskusí.

učivo:

- evropské malířství od gotiky do 19. století (gotika, renesance, baroko, rokoko, klasicismus, romantismus)
- světonázorové zázemí historických slohů evropského kulturního okruhu (od středověku do novověku)
- porozumění a porovnávání vizuálně obrazných vyjádření

výstupy: student:

- analyzuje vizuálně obrazné vyjádření, porovná s ostatními relevantními díly, definuje podstatné, formuluje charakteristické znaky díla a zařadí do uměleckého směru
  - je podporován v pluralitě pohledů na umělecké dílo, ve schopnosti fabulace a kritického přístupu
  - rozpozná citaci, parafrázi, variaci, kopii v evropském umění a dokáže ji i sám kreativně použít
  - rozvíjí komunikativní kompetence
- autoři děl:** L. Monaco, A. Bronzino, J. Ruisdael, F. Guardi, C. Spitzweg, J. A. Fischer, J. W. Schirmer,...

ŠTERNBERSKÝ PALÁČ

VÝSTAVNÍ MEDAILON JAROSLAV ČERMÁK: (1830—1878)

ŠIMON LOMNICKÝ ŽEBRÁ NA PRAŽSKÉM MOSTĚ, 1853

24. 5. 2013—2. 3. 2014

Pro čtvrtý díl **Výstavních medailonů Sbírkou umění 19. století** zapůjčila Galerie Kodl jedno z nejslavnějších děl Jaroslava Čermáka *Šimon Lomnický žebra na pražském mostě* z roku 1853. Je to první obraz českého autora, vystavený na slavném pařížském Salonu, který tehdy triadvacetiletému umělci z Prahy zajistil místo mezi významnými osobnostmi francouzského uměleckého světa.

Hradčanské náměstí 15
Praha 1, 110 00

Otevírací doba:
10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:
metro A
— stanice Malostranská
tram 22
— stanice Pražský hrad

Informace a rezervace
programů na tel.:
224 301 003
e-mail:
vzdelavani@ngprague.cz
www.ngprague.cz

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY — 2. STUPEŇ

Program s výtvarnou aktivitou

BÁJNÝ HRDINA NEBO SUPERMAN?

Jaké vlastnosti měli dávní hrdinové a hrdinky, s kterými se setkáváme na obrazech? Mohou nám být ještě srozumitelní a mají některé vlastnosti podobné našim současným hrdinům, jakými jsou třeba Superman nebo Asterix a Obelix? Budeme spolu pátrat, zkoumat atributy konkrétních postav, zjišťovat, jak poznat "kladase" od "zápornáka", a na závěr si vytvoříme komiks, kde se dávní hrdinové potkají s těmi současnými.

učivo:

- historická malba 19. století
  - vizuální jazyk komiksu
- výstupy:** žák:
- rozlišuje významy konkrétních atributů a symbolů
  - porozumí kontinuitě vybraných etických hodnot evropské společnosti
  - rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině
- autor děl:** J. Čermák

SALMOVSKÝ PALÁČ

V Salmovském paláci pro vás chystáme vzdělávací programy k výstavám:

výstava LUDVÍK KUBA.
POSLEDNÍ IMPRESIONISTA
28. 11. 2013—6. 4. 2014

JAPONISMUS
VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ
V ČECHÁCH
15. 5. 2014—7. 9. 2014

Hradčanské náměstí 1
Praha 1, 110 00

Otevírací doba:
10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:
metro A
— stanice Malostranská
tram 22
— stanice Pražský hrad

Informace a rezervace
programů na tel.:
224 301 003
e-mail:
vzdelavani@ngprague.cz
www.ngprague.cz

Programová nabídka bude
zveřejněna na webu Národní
galerie v Praze:
www.ngprague.cz

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Programy zaměřené
na skupinovou práci
a diskusi

STALETÍ ARCHITEKTURY NA PRAŽSKÉM HRADĚ

Chcete se naučit číst v kamenné knize historie a umění, lépe poznat proměny architektury během uplynulých staletí? Pak se s námi projděte Pražským hradem a jeho okolím, kde se na konkrétních ukázkách seznámíte s charakteristickými příklady jednotlivých slohů a zároveň poznáte místa spjatá s historií českých zemí.

učivo:

- architektura 11.—18. století (stavební slohy, znaky, typické stavby)
  - nejdůležitější stavby Pražského hradu a jeho okolí
- výstupy:** student:
- rozlišuje příklady jednotlivých historických slohů (románský, gotický, renesanční, barokní) a popíše jejich hlavní znaky
  - definuje úlohu sídla českých panovníků v průběhu historie a popíše klíčové stavby Pražského hradu
- autoři děl:** Matyáš z Arrasu, P. Parlér, A. Vlach, K. I. Dientzenhofer

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

Program s prvky dramatické výchovy

DALEKÁ CESTA MÁ, MARNÉ VOLÁNÍ!

Čj Dv 120 min.

Karel Hynek Mácha byl nejvýznamnějším českým romantickým básníkem, ale také výborným hercem a zdatným poutníkem. Pojďme objevit a prožít Máchův romantický příběh v roli! Vydejme se ze Salmovského paláce do Jeleního příkopu jako rozervaní poutníci, staňme se cestou kočovnou hereckou společností a rozehrajme klíčové okamžiky z Máchova románu! Program pracuje s prvky dramatické výchovy jako je živý obraz, tvorba dialogů, rozhodování v herní situaci a podporuje u žáků improvizaci, kreativitu a citlivost.

učivo:

- romantismus (kulturně historická situace 1. pol. 19. století)
- komunikační dovednosti, komunikace v herní situaci
- tvorba živého obrazu a dalších dramatických útvarů

výstupy: student:

- formuluje svůj vlastní názor na romantismus
- vyhledá a shrne hlavní myšlenky přečteného textu
- skrze zážitek a vlastní tvorbu pozná sama sebe
- rozvíjí své komunikační kompetence, spolupracuje ve skupině

autor děl:

Karel Hynek Mácha: Cikáni

pozn.: program je vhodný pro žáky 8. a 9. ročníku ZŠ a SŠ, pro skupinu do 20 osob. Doporučujeme objednávat od jara do podzimu (kvůli vhodnému počasí). Na tento program volně navazují další vzdělávací programy pro školy v NG v Praze ve Veletržním paláci s prvky dramatické výchovy jako jsou *Proč hořelo Národní divadlo?*, *Tíha od těla, světa a klenby nebes...*

Daleká cesta má, marné volání!

VELETRŽNÍ PALÁC

Dukelských hrdinů 47
Praha 7, 170 00

Otevírací doba:

10—18 hodin,
denně mimo pondělí

Doprava:

tram č. 1, 5, 8, 25, 26 — stanice Strossmayerovo náměstí
tram č. 12, 14, 15, 17 — stanice Veletržní
metro C — stanice Vltavská

Informace a rezervace programů na tel.:

224 301 003

e-mail: vzdelavani@ngprague.cz

www.ngprague.cz

PROGRAMY PRO MATEŘSKÉ ŠKOLY

Program s výtvarnou aktivitou

TAJEMNÉ BYTOSTI

Vv 60 min.

Hranice mezi světem pohádek, fikcí a skutečným světem je křehčí, než se zdá. Jejich odhalováním rozevřeme prostor pro rozvoj naší fantazie. Rozvíříme ji ve společnosti bludiček, skřítků a jiných tajuplných bytostí. Možná opravdu žijí mezi námi. Možná je zapotřebí se jen dobře dívat. Připravte se na nečekaná setkání!

učivo:

- vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu
- rozvoj fantazie
- tvorba na základě fragmentu díla (koláž a kresba)

výstupy: žák:

- soustředěně pozoruje, objevuje, všímá si souvislostí
  - experimentuje a užívá přitom jednoduchých pojmů a znaků
- autoři děl:** J. Mařák, B. Knüpfer, K. V. Mašek

PROGRAMY PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY — II. STUPEŇ

Programy s prvky dramatické výchovy

PROČ HOŘELO NÁRODNÍ DIVADLO?

Vv Dv Mev 120 min.

Znáte příběh, který se skrývá za požárem Národního divadla? Víte, kolik náhod a nešťastných okolností tuto událost ovlivnilo? Setkáte se s historickými postavami, zúčastníte se slavnostního otevření a posoudíte malířskou a sochařskou výzdobu Národního divadla.

učivo:

- Národní divadlo (kulturně historická situace konce 19. století)
  - komunikační dovednosti, komunikace v herní situaci
- výstupy: žák:**
- formuluje význam Národního divadla a kulturně historický kontext konce 19. století
  - rozvíjí své komunikační kompetence, spolupracuje ve skupině
- autoři děl:** J. V. Myslbek, M. Aleš, F. Ženíšek, V. Hynais, J. Mařák

pozn.: doporučeno pro skupinu max. 20 žáků 8. a 9. ročníku ZŠ. Na tento program navazují další vzdělávací programy pro školy s prvky dramatické výchovy jako jsou *Daleká cesta má, marné volání!*, *Tíha od těla, světa a klenby nebes...*

NA STOPEĚ

Vv Dv 120 min.

Pojďme se na pár hodin stát inspektory Vacátky a pokusit se vyřešit zločin v hříšném městě pražském. Jaké stopy můžeme nalézt na místě činu? Co mohou říci svědkové? Jaký je životní příběh oběti? Jaké jsou pohnutky zločince? Program pracuje s dramatickou technikou živého obrazu.

učivo:

- sociální situace v 19. století, postavení ženy ve společnosti
  - analýza obsahové stránky uměleckého díla
  - tvorba fiktivního příběhu na základě reálných indicií
- výstupy: žák:**
- formuluje vlastními slovy rozdíly mezi životem ve 20. a 19. století
  - analyzuje obraz na základě vlastního pozorování
  - z informací z obrazu si vytváří vlastní vysvětlení události obrazu *Vražda v domě*
  - rozvíjí sociální a komunikační kompetence

Autor díla:

J. Schikaneder: *Vražda v domě* (1890)

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY

Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi

UMĚNÍ A KÝČ

Co je to kýč? Jak ho rozpoznáme? Jakými prostředky s námi komunikuje? Jak s ním pracuje umění 19. století? Kde jsou hranice mezi uměním a kýčem? ... Na tyto a další otázky budeme hledat odpověď. Během programu studenti aktivně pracují s literárními a filmovými ukázkami kýče a porovnávají je s aspekty kýče v obrazech.

učivo:

- vizuálně obrazné znakové systémy pracující s kýčem z hlediska poznání a komunikace

výstupy: student:

- rozezná znaky kýče v uměleckých oborech (výtvarné umění, literatura, film)
- obhájí ve skupinové práci a diskusi svůj postoj ke kýči, respektuje názor ostatních
- rozvíjí své komunikativní a sociální kompetence

autoři děl: B. Knüpfer, V. Hynais, A. Kalvoda, A. Mucha, M. Švabinský

pozn.: na tento program navazuje program *Hodnota umění a umělecká hodnota ve 20. století*

PERMANENTNÍ REVOLUCE

Francouzské umění druhé poloviny 19. století a počátku 20. století přináší světu revoluci ve všech výtvarných vyjadřovacích a formálních prostředcích obrazu. Pojďme společně sledovat osvobození barvy, světla, rukopisu a prostoru obrazu od fotografické nápodoby a přání publika.

učivo:

- francouzské malířství 19. a 20. století
- umělecké směry (impresionismus, postimpresionismus, fauvismus, kubismus)
- vývoj výtvarných a formálních vyjadřovacích prostředků obrazu

výstupy: student:

- vnímá relativitu barevného vidění, celistvost a rozklad tvaru
- vnímá vybrané umělecké dílo, popíše ho, představí spolužákům a obhájí svůj názor
- rolišuje umělecké směry (impresionismus, postimpresionismus, fauvismus, kubismus)

autoři děl: C. Monet, P. Gauguin, P. Cézanne, H. Matisse, P. Picasso

ČESKÁ MODERNA ANEB BOJ O NOVÉHO ČLOVĚKA

Nejsou si přelomy století podobné? Pocit krize a potřeba ji řešit. Jaký byl muž, žena, vztahy a prostor na konci 19. století? Studenti se seznámí s hlavními směry, umělci a klíčovými problémy přelomu století. Po výkladu budou studenti pracovat ve skupinách na srovnávání českých a evropských výtvarných děl.

učivo:

- umělecké směry na přelomu 19. a 20. století a česká moderna (symbolismus, impresionismus, secese)
- vizuálně obrazné znakové systémy výtvarných děl na přelomu 19. a 20. století z hlediska poznání a komunikace
- role subjektu tvůrce v uměleckém procesu

výstupy: student:

- rolišuje umělecké směry (symbolismus, impresionismus, secese, expresionismus)
- porovnává vybraná díla (česká a evropská) s důrazem na shody, rozdíly a případné vlivy ve formě a obsahu
- spolupracuje ve skupině, obhájí svůj názor, respektuje názor ostatních

autoři děl: M. Švabinský, F. Bílek, J. Preisler, A. Slaviček, A. Mucha, C. Monet, A. Rodin, G. Klimt, E. Munch

pozn.: program navazuje na program *České národní mýty a stereotypy. Program lze objednat v mutaci, kdy se porovnávají obrazy a lit. ukázky*

ROMEO A JULIE (Láska a smrt v literatuře a ve výtvarném umění)

Romeo a Julie jsou nejoblíbenější milostným párem. Co pro nás představují? Lásku, která je silnější než smrt? Vzepření se pravidlům? Nereálný ideál? Pojďme vystopovat archetypy milostného vztahu v umění na přelomu 19. a 20. století a porovnat je se slavným příběhem. Od prvního vzplanutí až k tragické smrti. Po interaktivním výkladu budou studenti ve skupinách pracovat s literárními ukázkami a hledat k nim ilustrace a dramatické formy.

učivo:

- dramatické dílo W. Shakespeara
- výtvarné umění na přelomu 19. a 20. století (symbolismus)
- vizuálně obrazné znakové systémy
- metody dramatické výchovy (dabing, živý obraz, rozhlasová hra)

výstupy: student:

- pracuje aktivně s literární ukázkou — analýza, definice podstatného, přetvoření textu do jiného žánru
  - smysluplně vytváří dramatické formy jako např. živý obraz
  - přiřazuje text k obrazu a je schopen si výběr obhájit
- autoři děl:** A. Hudeček, M. Švabinský, J. Preisler, F. Bílek, F. Kupka, W. Shakespeare

pozn.: program navazuje na filmový interaktivní program *téhož jména pro SŠ připravený kinem Světozor a Oko*

OBRAZ A HUDBA NA POČÁTKU 20. STOLETÍ

Nerozumíte abstraktnímu výtvarnému umění? Máte pocit, že klasická hudba 20. století je jen změť zvuků? Nabízíme vám cestu k pochopení těchto fenoménů skrze jejich propojení. Přijměte pozvání na dobrodružnou cestu za novým tónem, barvou a tvarem.

učivo:

- vývoj hudby na počátku 20. století (od L. Janáčka k A. Schönbergovi)
- interakce s vizuálně obraznými vyjádřeními uměleckých směrů na počátku 20. století v roli příjemce

výstupy: student:

- rolišuje umělecké směry (expresionismus, kubismus, novoklasicismus, abstraktní umění)
  - vyhledává a sleduje souvislosti mezi hudbou a výtvarným uměním
  - při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky a zkušenost
- autoři děl:** F. Kupka, E. Filla, J. Zrzavý, L. Janáček, A. Schönberg, I. Stravinskij

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, volně souvisí s programy *Expresive v umění jako věčně se vracející princip* a *Hudební putování krajinou, které také pracují s hudebními ukázkami*

EXPRESIVE V UMĚNÍ JAKO VĚČNĚ SE VRACEJÍCÍ PRINCIP

Společně nahlédneme do neuvěřitelně plodného a inspirativního světa střední Evropy na počátku 20. století, kdy dochází ke změnám, které navždy poznamenají umění a jeho vnímání. Pojďme se zblízka podívat na přerod secese do různých typů expresionismu a na cestu tonální hudby k atonální. Program pracuje s propojením hudebních ukázek s obrazy a je doplněn výtvarnými aktivitami.

učivo:

- vývoj hudby v Evropě na počátku 20. století (od R. Strausse k A. Bergovi)
  - „interpretace“ znějící hudby
  - slovní charakterizování a vlastní soudy
  - interakce s vizuálně obrazným vyjádřením secese a expresionismu v roli příjemce
- výstupy: student:**

- vyhledává a všimá si souvislosti mezi hudbou a výtvarným uměním
  - rolišuje umělecké směry (secese, expresionismus)
- autoři děl:** G. Klimt, E. Munch, E. Schiele, G. Grosz, R. Strauss, A. Webern, A. Berg

pozn.: program je vhodný pro skupinu max. 20 studentů, volně souvisí s programy *Expresive v umění jako věčně se vracející princip* a *Hudební putování krajinou, které také pracují s hudebními ukázkami*

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

LESK A BÍDA 1. REPUBLIKY

O čem je první republika? Je to náš zlatý sen nebo noční můra? Může obstát pojem národa a českosti v multi-etnickém státě jako byla Československá republika? Jak blízko má k sobě státní reprezentace a svobodné umění? Kdo je vlastně hrdina první republiky a jaké jsou její hodnoty a problémy? Vstupte s námi do světa 20. a 30. let 20. století! Přijďte se zeptat Závěše Kalandry a Alice Masarykové, jaká byla první republika.

učivo:

- pojmy: národ, stát, reprezentace, politika, kultura
- problém hrdiny
- doba 1. republiky

výstupy: student:

- diskutuje, je schopen si obhájit názor ve skupině a zároveň respektovat jiný úhel pohledu
  - chápe různé interpretace historie
  - kriticky přistupuje k informacím
  - využívá nabitých zkušeností pro kritické vidění dnešních dějinných událostí
- autoři děl:** F. Kysela, J. Horejc, O. Gutfreund, B. Benda, K. Pokorný, Z. Rykr, L. Zívr,...

Program s prvky dramatické výchovy

PROČ HOŘELO NÁRODNÍ DIVADLO?

Znáte příběh, který se skrývá za požárem Národního divadla? Víte, kolik náhod a nešťastných okolností tuto událost ovlivnilo? Setkáte se s historickými postavami, zúčastníte se slavnostního otevření a posoudíte malířskou a sochařskou výzdobu Národního divadla.

učivo:

- Národní divadlo (kulturně historická situace konce 19. století)
  - komunikační dovednosti, komunikace v herní situaci
- výstupy: žák:**
- formuluje význam Národního divadla a kulturně historický kontext konce 19. století
  - rozvíjí své komunikativní kompetence, spolupracuje ve skupině
- autoři děl:** J. V. Myslbek, M. Aleš, F. Ženíšek, V. Hynais, J. Mařák

pozn.: doporučeno pro skupinu max. 20 žáků 8. a 9. ročníku ZŠ. Na tento program navazují další vzdělávací programy pro školy s prvky dramatické výchovy jako jsou *Daleká cesta má, marné volání!*, *Tiha od těla, světa a klenby nebes...*

TÍSEŇ OD TĚLA, SVĚTA A KLENBY NEBES

Co se dá vyčíst ze stínu postavy, z její polohy těla, z gest a výrazu její tváře? Může nám socha sdělit něco více než jen, že autor dobře zvládnul hmotu? Pojďme rozpohybovat sochy, rozehrát rozhovory mezi mlčícími plastikami, pojďme najít pro naši oblíbenou sochu její přirozené prostředí a vztahy! Vytvoříme společně dokonalé syntetické dílo (socha / obraz / slovo) přelomu 19. a 20. století.

učivo:

- české umění na přelomu 19. a 20. století
  - vizuálně obrazné znakové systémy
  - metody dramatické výchovy (živý obraz, vnitřní monolog, tvorba dialogu)
- výstupy: student:**
- formuluje hodnoty a problémy přelomu století
  - uvědomuje si důležitost těla při komunikaci
  - rozvíjí sociální a komunikativní kompetence
- autoři děl:** J. V. Myslbek, F. Bílek, B. Kafka, J. Štursa

Celodenní outdoorové projekty

Doporučujeme objednávat od jara do podzimu (kvůli vhodnému počasí) pro skupiny do 25 osob.

MAŘÁKOVI ŽÁCI ZNOVU V AKCI!

Jednodenní krajinářský plenér pro studenty, skládající se z dramatických a výtvarných etud na téma života a tvorby Mařákovy krajinářské školy. Budeme společně procházet autentickými místy, kde malovala Mařáková škola, vyzkoušíme na vlastní kůži systém krajinářské výuky krajiny na AVU z předminulého století, vcítíme se do charakteru a povahy studentů Mařákovy ateliéru a zkusíme se ponořit do jiného času (rok 1894) a možná trochu změnit dějiny umění. Během cesty ze Zákolan přes Budeč do Kovár a zase zpět (cca 3 km) navštívíme památné místo Budeč (výtvarná práce s detailem), kapli sv. Isidora v Kovářech (výtvarná etuda na téma komponování krajiny) a Kovářské stráně (tvorba vlastní krajiny).

pozn.: cena jednodenního plenéru je 200 Kč na 1 žáka; v ceně je jízdenka (tam i zpět), vstupné na Budeč, pracovní listy, výtvarný materiál a pedagogické vedení

NA NÁVŠTĚVĚ U PANÍ MÚZY

Dv 360 min.

Přemýšleli jste o tom, jaké to asi bylo být umělkyní na konci 19. století? Co všechno byste museli překonat, koho jste mohli potkat a co všechno vás mohlo ovlivnit? Pro většinu z nás představou o české výtvarné umělkyni konce století splňuje Zdenka Braunerová. Máte tedy jedinečnou šanci stát se divákou dramatu inspirovaného jejím osudem a dílem. Studenti budou vstupovat do rolí a dostanou možnost změnit život Z. Braunerové. Zároveň budou pracovat na ilustraci k Pohádce máje nebo na plenérové skice z Tichého údolí pod vedením malíře A. Chittussiho. autoři děl: Z. Braunerová, A. Chittussi, F. Bílek, V. Mrštík, J. Zeyer, M. Marten,...

pozn.: program vznikl ve spolupráci se Středočeským muzeem v Roztokách u Prahy; během programu ujdou studenti cca 4 km; cena jednodenního dramaticko-výtvarného plenéru je 200 Kč na 1 žáka; v ceně je vstupné do ateliéru Z. Braunerové, odborné vedení, výtvarný materiál a pracovní listy

Mařákoví žáci znovu v akci (celodenní outdoorový program pro SŠ)

Na návštěvě u paní Múzy (celodenní outdoorový program pro SŠ)

SBÍRKA UMĚNÍ 19. STOLETÍ

LEKTORSKÁ ODDĚLENÍ DÁLE NABÍZÍ

DOPROVODNÉ PROGRAMY KE KRÁTKODOBÝM VÝSTAVÁM

K výstavám připravujeme vzdělávací programy a komentované prohlídky pro všechny stupně škol a komentované prohlídky pro pedagogy.

STUDIJNÍ MATERIÁLY PRO PEDAGOGY KE KRÁTKODOBÝM VÝSTAVÁM

Připravili jsme pro vás studijní materiály, které vám pomohou lépe se připravit na návštěvu výstavy s žáky a studenty. Materiály zahrnují informace o výstavě, slovníček pojmů a náměty na úkoly, kterých můžete využít přímo při návštěvě výstavy nebo ve výuce. Studijní materiály jsou ke stažení na webových stránkách Národní galerie v Praze: www.ngprague.cz

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY V CIZÍCH JAZYCÍCH

Vyučujete na své škole v angličtině, němčině nebo francouzštině? Spolupracujete se zahraničními školami na výměnách a stážích? Využijte naši nabídky realizace vzdělávacích programů v cizích jazycích.

SEMINÁŘE A KURZY PRO PEDAGOGY

Nabízíme kurzy a semináře pro další vzdělávání pedagogů. Spolupracujeme s lektory vysokých škol, teoretiky umění a současnými umělci, abychom vás seznámili s aktuálními tendencemi ve vzdělávání.

PROGRAMY PRO SKUPINY NÁVŠTĚVNÍKŮ SE SPECIÁLNÍMI POTŘEBAMI

Připravujeme prohlídky a výtvarné dílny pro školní či zájmové skupiny se speciálními potřebami. Nabízíme vám školené lektory a inspirativní prostředí.

NENAŠLI JSTE, CO JSTE HLEDALI?

Schází Vám v nabídce program k tématu či problému, kterému se chcete věnovat? Neváhejte nás kontaktovat telefonicky nebo e-mailem a informovat se o nových programech, které přibývají v průběhu celého školního roku. Možná pracujeme zrovna na tom vašem, možná od vás získáme inspiraci pro další práci.

Při tvorbě nových programů se zaměřujeme na mezioborové vztahy s dalšími uměleckými obory (literatura, hudba, divadlo, pohyb...), obory přírodních věd či začleňování Průřezových témat RVP (Me-diální výchova, Environmentální výchova, Osobnostní a sociální výchova ad.).

O naší aktuální nabídce se informujte na webových stránkách www.ngprague.cz nebo na výše uvedených kontaktech.

Programy připravili: Šárka Augustinová, Tereza Beranová, Pavla Váňová Černochová, Jana Domšová, Klára Hušková Smyczková, Zuzana Jirsová, Anna Kotrbová Rejchrtová, Blanka Lhotáková, Jana Machalíková, Radek Marušák, Šárka Matoušková, Adéla Miškanin Holubová, Zdeňka Morávková, Martina Pešková, Hana Rosenkrancová, Zuzana Přindišová, Monika Sybolová, Barbora Škaloudová, Lucie Štůlová Vobořilová, Michaela

Trpišovská, Veronika Výprachtická

Za spolupráci děkujeme: Daniele Fochové, Pavlu Heřmánekovi, Alžbětě Kocmanové, Markétě Pastorové a Pavlu Sládkovi

Omlouváme se, ale z technických důvodů nelze realizovat níže uvedené vzdělávací programy z tištěné brožury Programy pro školy a zájmové skupiny ve stálých expozicích Národní galerie v Praze, s. 36—51.

PROGRAMY
PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY
— I. STUPEŇ
Programy s výtvarnou aktivitou
Jak se dělá obraz?
Toč se, káčo, toč
Za náladou do obrazu
Programy využívající digitální technologie
Velká pozorování
Moje výstava!

PROGRAMY
PRO ZÁKLADNÍ ŠKOLY
— II. STUPEŇ
Programy s výtvarnou aktivitou
Proměny
Před bouří...
Co nosím v kapse?
Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi
Když obrazy promluví...
Je rodina Mánesů typickou rodinou 19. století?

PROGRAMY PRO STŘEDNÍ ŠKOLY
Programy s výtvarnou aktivitou
Tajná řeč obrazů
Programy s prvky dramatické výchovy
Za vším hledej ženu?!
Programy zaměřené na skupinovou práci a diskusi
Krajina mostem mezi staletími
České národní mýty a stereotypy
Romantismus a realismus v české malbě a literatuře 19. století

KOMENTOVANÉ PROHLÍDKY
S PRACOVNÍM LISTEM
(90—120 min.)
Co se skrývá za obrazy 19. století?
(hlavní umělecké směry 19. sto-

letí od klasicismu k symbolismu charakterizovány na dílech J. Berglera ml., J. Mánesa, K. Purkyně, J. Mařáka, L. Marolda a J. Schikanedera)
Výtvarníci Národního divadla
(J. V. Myslbek, J. Mařák, M. Aleš, V. Hynais, F. Ženíšek, V. Brožík)

